

9298

KUNGL. UNIVERSITETETS BIBLIOTEK
UPPSALA

—
Landsmålsarkivet
—

Gästrikland
Järbo sn

Nordin - Grip, J., 1935.

Anteckn. med ledning av
ULMÅ:s fräjel. 1782 Naturordning
och bordseder.

Leppgift om medd. se fräjel. 1781. acc. 9297 1+5 bl. 4°

9298

Exc. USD

Några anteckningar till frågelistan om

Matlagning och Bordsseer

Gästrikland , Färbo sn.

Sommaren 1935.

Z. Nordin-Grip.

ULMA 9298. I. Nordin-Grip. 1935

GST. JÄRBO

Frgl. M 82

Matordning.

(Vanlig tid.)

frukost kl. 8--8,30.

päron och stekt sill. För det mesta dock stekt strömming. Den var stekt på eldtången.²

middag kl. 12--1.

ärtgröt och stekt fläsk.

kokning: t. ex. ärtvälling, klympvälling.

aftonvard kl. 5--6. litet av varje, litet oppstekt korv, hackkorv, smörgås etc.

kvällar kl. 8.

vattgröt och mjölk.

Medd.: (PerPersPerErik) Per Erik Persson f. 1866.

1. frukost 2. eldtången 3. ärtgröt 4. kokning 5. ärtvälling
6. klympvälling 7. kvällar

ULMA 9298. I. Nordin-Grip. 1935
GST. JÄRBO
Fgl. M 82

Aftonvard under slåttern.

Undern slogen kom dom ut på åkern med aftonvarden. Det var tomrkött, ost, mesost, drecka i träflaskor, mjölk i träflaskor (tjockmjölk). Brödet var blandbröd, dvs. av blandat havremjöl och rågmjöl. Blott till helgan (helgera) fick man oblandat rågröd.

Medd.:(Per Pers Per Erik) Per Erik Persson, f. 1866.

ULMA 9298. I. Nordin-Grip. 1935

GST. JARBO
Fgl. M 82

1. slöggen
2. aftonvård
3. förtsöt
4. drecka
5. träflaskor
6. mjölk
7. tjockmjölk
8. blandbrö
9. rågmjöl
10. rågröd
11. helg-helgera m.

Barnsölsmat.

När någon hade fått barn, skulle man gå med barnsölsmat.¹

Man skulle gå flera gånger.

Först var det vetmjölspannkaka,² sedan ettdera russinsoppa³ eller gryngröt.⁴

Gryngröt, den var kokt på risgryn och nysilad mjölk. Den kallade man för barnsölsgröten⁵ också.

Medd.: (PerPersPerErik) Per Erik Persson, f. 1866.

- 1. bagesmat.
- 2. vetmjölspannkaka.
- 3. russinsoppa.
- 4. gryngröt.
- 5. bagesgröt.

ULMA 9298. I. Nordin-Grip. 1935

GST. JARBO

Frgl. M 82

Den som hade alltför god aptit sades vara ~~glummin~~

¹glummin², eller ³lyttin, detta senare uttryck dock mest reserverat för gravida kvinnor. Den som hade håg för att äta någon bestämd maträtt vid något bestämt tillfälle kunde sägas vara luttin på det ena eller det andra.

Jag är så luttin på pannkaka i dag så . ---

Men luttin kan också användas om nästan vad som helst annat. Jag känner mej luttin ^{att} och stanna hemma i dag . ⁵

Den som tyckte om mat och att styra med mat, sades vara matu. Den ²

som var matu, var också dukti te äta .

Den som inte ville äta, var antingen matle, vilket betrakta-

dessom en sjukdom, eller också var personen laggrann eller oduglin. N₀ där är så så oduglin te äta."

- 1 glummin 2 lystin 3 luttin
- 4 sa sa luttin po pannkaks eda sa
- 5 sa tjänor ma luttin o stans hems eda
- 6 matu 7 dukts 8 matle 9 lagran
- 10 odughen n₀ da sa odughen te äts

ULMA 9298. I. Nordin-Grip. 1935

GST. JÄRBO

Frgl. M 82

1. 2. 3. 4.
 Sovel -- sugel-- det var alt man åt till bröd, messmör, ost, kött,
 5. 6.
 fläsk och korv.

7. 8.
 Kött och fläsk var inte hälsosamt att äta färsket, det skulle vara saltbitti.

Anm. Utmärkande för mathållningen i Järbo tycks ha varit den myckna potatis-
 maten, däremot har man inte haft så mycket ärtmatppå senare tider som i Ovan-
 sjö.

Medd.: (Per Pers Per Erik) Per Erik Persson, f. 1866.

1. sugel. 2. mes mör ~ smör. 3. ost.
 4. jöt-r. 5. fläsk - fräsg. 6. korv.
 7. fräsg. 8. saltbitti.